Medewerkers van De Vrolijkheid met kinderen uit het azc Almere. FOTO JEAN-PIERRE JANS – DE VOLKSKRANT

dichtbij (6)

WAT VERLANGEN WE IN ONZE VRIJE TIJD? GRENZEN VERLEGGEN, OF HELEMAAL NIKS? DEZE WEEK: SPELEN IN HET AZIELZOEKERSCENTRUM. DOOR GERDY VAN DER STAP

Optocht door het schemergebied

'U komt hier voor de vrolijkheid?' vraagt de portier van het asielzoekerscentrum Almere. Het is geen ironie. De Vrolijkheid (voluit: de Stichting ter Bevordering van Vrolijkheid) zet zich in voor jonge vluchtelingen en organiseert tijdens de zomervakantie extra activiteiten in verscheidene asielzoekerscentra.

De kinderen hebben er zin in, ruim voor aanvang staan ze klaar, trommelen op de ruiten en turen nieuwsgierig naar binnen. Daar bereiden wij, vrijwilligers en staf van de Vrolijkheid ons voor. We gaan vogelverschrikkers maken.

Almere is het grootste centrum in de regio met de meeste kinderen. Er worden groepjes gevormd. De kleintjes willen Spiderman maken, de grotere jongens rapper 50 Cent. Twee vriendinnen maken van hun vogelverschrikker een soort grote Barbie. Om haar nek krijgt ze een kokertje van zilverpapier: een MP3speler. Op de merkloze spijkerbroek schildert Azura een Nike swoosh. De pop heet Playgirl en ze is stripper, verzinnen Azura en Daria.

Ze kletsen er op los, in vloeiend Nederlands, net als de meeste kinderen. Al kan ik aan het accent van Azura wel horen dat ze onlangs nog in een Amsterdams azc woonde. Wegens opheffing van veel centra moet er frequent worden verhuisd. Farshad heeft binnen een jaar zelfs in vijf azc's gewoond. En Jonas vertelt dat hij uit Angola komt, maar dat zijn broertje in Zwolle is geboren. 'Dus we zijn niet echt broers', vindt hij.

Aan het eind van de dag krijgen Azura en Daria ruzie. Azura sist dat ze geen vriendinnen meer zijn. Daria steekt haar tong uit. Ze keren alle twee ook Playgirl en haar baby'tje Mini Me – gemaakt van een roze wollen muts – de rug toe. Maar de vogelverschrikkers moeten naar buiten voor de tentoonstelling.

Als ik Playgirl optil, neemt de 11-jarige Moïse me haar uit handen. Hij heeft zich de hele dag al zo galant gedragen; de stoel voor me vrijhouden en geholpen bij het opruimen. Moïse komt uit Congo heeft een lief rond gezicht. Veel te lief, vind ik. Hoe moet hij zich hier staande houden? Het gehaaibaai van Azura en Daria vind ik geruststellender.

Je kunt maar beter wat gehard zijn. Het wonen in een azc lijkt me zwaar en onzeker. De meeste van de bewoners zullen terug moeten naar hun land van herkomst, of worden uitgezet. (In 2003 werd 61 procent van de asielverzoeken afgewezen). De politie komt regelmatig uitgeprocedeerde mensen ophalen, ook 's nachts.

Nazik is een van de Vrolijkheid-vrijwilligers die zelf in het azc woont. Ze valt op door haar grote geduld. Niets bijzonders, vindt ze, ze heeft voor kinderverzorgster geleerd. Nazik komt uit Syrië en was 25 toen ze hier met haar ouders arriveerde. Nu is ze 31. Ze zijn sinds kort uitgeprocedeerd, maar hebben met behulp van de advocaat een brief geschreven. Aan mevrouw Verdonk. Nazik kijkt me met bruine ogen vol vertrouwen aan, alsof alles nu goed gaat komen.

De volgende ochtend heerst er nog diepe rust in de bruine houten barakken tussen de Almeerse sportvelden. Er wordt lang geslapen. Niemand hoeft ergens naar toe. Veel aan activiteiten valt er ook niet te ontplooien; een volwassene ontvangt veertig euro per week voor voedsel, kleding en recreatie. Het moet een bizar leven zijn, in dit schemergebied. Op het mededelingenbord staat te lezen: *The end of the procedure is not the end of the world*. Het einde van de procedure is niet het einde van de wereld – maar wel van Nederland, denk ik er achteraan.

Vandaag maken we trommels van enorme augurkenblikken en keukenzeil. Ik vind het materiaal wat minimaal, het zeil is veel te stug om goed te spannen, maar over de lippen van mijn groepje meiden, komt geen klacht.

Esperanza loopt rood aan.
'Kijk, juf!'
Ze staat met het resultaat voor me. Het lijkt op een ontplofte paddestoel.
'Prachtig!' zeg ik.
Die middag krijgen we echte trommels te zien. De Braziliaan Jura heeft drums, sambashakers en koebellen bij zich en gaat ons de samba leren. Daria en Jonas krijgen een grote surdo omgehangen en moeten het ritme aangeven. Jonas steekt maar net boven de grote bastrommel uit, maar slaat er met onverstelbare kracht en felheid op los. In de andere zaal geeft Moumouni een Afrikaanse dansworkshop. Straks trekken we met zijn allen in een grote carnavalsparade door het azc, terwijl we de samba spelen, dansen en de vogelverschrikkers meedragen.
De kinderen verheugen zich er ontzettend op, maar het blijft regenen. Nederland laat zich van zijn kilste kant zien. Jura's instrumenten mogen niet nat worden en het giet pijpenstelen. Dus leiden Jura en Moumouni de hele bende de recreatiezaal rond. Niemand wordt erg enthousiast van dit nepoptochtje. Al wordt er wel héél hard getrommeld, ook op de augurkenblikken. En komen er toch nog een paar verregende ouders op de oorverdovende herrie af die zich uit de ramen perst. Na een paar rondjes blaast Jura op zijn fluitje voor de eindroffel, en gaat zijn instrumenten inzamelen. De deceptie is voelbaar.
Met Daria breng ik de schalen terug, waarin haar moeder een Iraanse lunch voor de Vrolijkheid heeft geserveerd. Als ik de keuken/huiskamer binnen stap, staan de mannen onmiddellijk hoffelijk van de bank op. De vrouwen staan bij het aanrecht. In een woning verblijven ten minste acht personen, vaak meer gezinnen. Dat is krap. Alles staat vol. Hoe hebben ze hier in hemelsnaam al dat eten bereid? Ik roep nogmaals dat het heerlijk was.
Daria juicht. Het blijkt buiten droog te zijn. De instrumenten worden weer uitgepakt en even later trekt de optocht door het piepkleine woonwijkje. De kinderen gillen van geestdrift. Deuren en ramen gaan open en vullen zich met toeschouwers, ze glimlachen en zwaaien. 'Nog een keer! Nog een keer!', roepen de kinderen als we weer terug zijn bij de recreatiezaal. Ze springen op en neer. Omstanders lachen. De staf en vrijwilligers grijnzen mee. Even is er niets dan Vrolijkheid. ■

Dit is de zesde en laatste aflevering in een serie over niet-alledaagse vrijetijdsbesteding. De namen van de betrokkenen zijn gefingeerd.